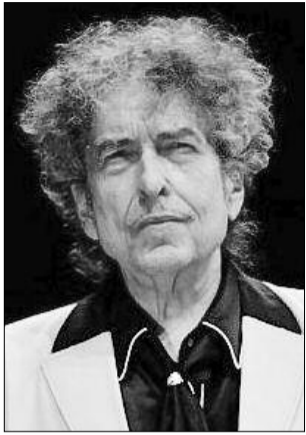

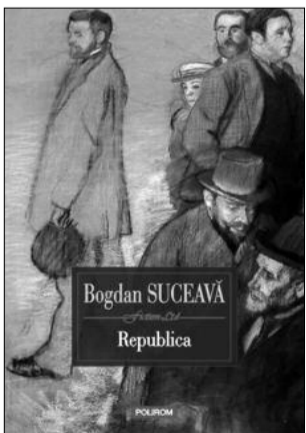
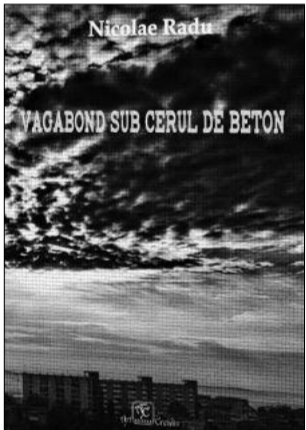
Momente și schițe din actualitatea literară

Bob Dylan

Magda Ursache

actualitate

Un laureat Nobel fișos. La 13 octombrie (zi cu ghinion!), Academia Suedeză a surprins pe toată lumea cu anunțarea Premiului Nobel pentru Literatură: cantautorul Bob Dylan, celebru pentru muzica sa, mai puțin cunoscut pentru poezia sa. Au curs tone de cerneală în controversele legate de această opțiune a juriului Premiului Nobel. Timp de aproape două săptămâni, laureatul n-a răspuns la telefon sau la e-mail-uri Secretariatului juriului. În cele din urmă a dat un semn de viață: acceptă premiul, ba chiar e onorat. Pe 10 decembrie, la ceremonia fastuoasă de la Stockholm, unde toți laureați pe 2016 primesc decorația din mâna regelui, li se cântă imnul țării lor și rostesc alocuțiuni cu mesaj umanist demne de a rămâne în istoria celui mai valoros Premiu de pe Mapamond, ei bine, Bob Dylan anunță că nu poate participa, având alte obligații programate. Obligația aceasta de a primi decorația i se pare, probabil, una care mai suportă amânare. Regele Suediei poate să mai aștepte.

„Cum a trecut era ticăloșilor o să treacă și era țoapelor”. Invitatul numărului 24 al revistei *Conta*, deci la interviu al lui Adrian Alui Gheorghe, este năprasnica Magda Ursache. Fiecare răspuns al său este un adevărat eseu, precum cele din cărțile sale absolut originale. La întrebarea despre cititorii ideali ai cărților sale, M. U. răspunde, printre altele: „Când a dat peste noi literatura-tomberon, cu conținut scandalos de ieftin, la preț scandalos de mare, suprabundența a antrenat devalorizarea cărții. Librăriile s-au golit de cumpărători. Chiar am vrut s-o împrumut și s-o folosesc drept titlu exclamarea dvs: „Miroase a carne

de cititor!” Cine mai citește? Cartea e tolerată ca un capriciu într-o emisiune culturală de la televiziunea națională, *Arte, carte și capricii*. Mai multe capricii ale doamnei Liana Stanciu, dacă n-am greșit numele. Când treceam pe strada Lăpușneanu și vedeam cum zăceau pe trotuar cărți de 1 leu bucata (mărunțiș), Bătrânu a știut să mă încurajeze: „Lasă, Magda, cum a trecut era ticăloșilor o să treacă și era țoapelor”. Dar a trecut? Un debutant în „Acolada”, George Stănculescu, scria, cu destul umor: „țineai în mână o carte și mi-am zis: ce interesant ar fi să iubesc o femeie care citește.”

Așadar, Oser le lire, domnișoarelor! O să ne regăsim în citit? Sper. Până atunci, lucru fără să mă grăbesc la cărți nedorite de mai nimeni. “

Proza scurtă are bătaie lungă. Numărul 7-8 (608-609)/iulie-august 2016 al revistei *Familia* cuprinde o anchetă: *Proza scurtă are bătaie lungă*, semnată de Mircea Pricăjan și Marius Miheț, cu o prezentare pe o pagină întregă și cu o *provocare*: „Dacă ar fi ca tot ce ai trăit în ziua aceasta, până acum, să fie o proză scurtă, care ar fi paragraful de încheiere?” Din cele 18 răspunsuri, am ales pe cel al lui Daniel Vighi: „O să revin, îmi spun în barbă, în vreme ce, nu departe, se vede curcubeul lăsat într-o baltă de motorină scursă de pe boghiul locomotivei din depoul CFR Radna pe lângă care tocmai trec, demult, așa de demult de n-a mai rămas nimic din toată povestea, în afara acelei desfășurări cromatice într-o zi posacă de început de noiembrie, la nici zece ani de când mă ivisem pe lume”. O imagine într-o frază cât o proză scurtă veritabilă. **(DAD)**

SEMNAL

NICOLAE RADU – VAGABOND SUB CERUL DE BETON (Editura ArtCreativ)

Aparent un narator canonic, cu această carte, Nicolae Radu dovedește, dacă mai era nevoie!, că este un prozator aflat la maturitate și stăpânește uneltele spunerii cu asupra de măsură, într-o lume paradoxală, care, deși e dominată de duhul comunicării, oamenii, asupriți de o stranie voluptate a însingurării, tot nu se înțeleg și te fac să te întrebi sub ce paradigmă este veacul din care, vai, au și trecut șaisprezece ani.

În opul de față, realitatea fizico-istorică este dublată de umbra ei, aflată în sinea autorului, portretele personajelor sunt ca obiectele din apă, care, datorită refracției, nu sunt în locul în care le vedem, ele sunt mutate, cu abilitate de bijutier și psiholog, chiar în alchimia lăuntrică a cititorului. Durerea născută din accidente biografice este transformată de autor, prin puterea cuvintelor bine cumpănite, într-o stranie voluptate, bucuria furată din real și imaginar este topită de narator într-o peripeție a speranței. Vagabondajul personajului are multe înțelesuri: este și profan, și sacru, și lucid, și real, și fantastic, altfel spus, este o călătorie inițiată în voluptatea trecutului din care s-a întrupat melancolia prezentului. După citirea ultimului cuvânt al cărții de față mi-a venit în minte un verset din „Apocalipsa lui Ioan”: „Am fost în duh în zi de duminică și am auzit, în urma mea, glas mare de trâmbiță,” Încă nu știu de ce „m-a vizitat” tocmai acest verset... Poate pentru că autorul m-a purtat printr-o lume ce își va fi avut apocalipsa, făcându-i loc unei lumi noi, care a străpuns „Cerule de beton”, lumea fără de apus a Cuvântului

AUREL SIBICEANU

Viața literară Eveniment editorial

La *Târgul Internațional Gaudeamus – Carte de învățătură*, în 19 noiembrie, criticul și istoricul literar Nicolae Oprea a lansat o nouă carte despre Ion D. Sîrbu, *Revanșa postumă*, apărută la Editura Bibliotheca din Târgoviște. După prezentarea introductivă a directorului editurii, prof. Mihai Stan, și a autorului, cartea a fost comentată cu acuratețe de prof. univ. dr (și poetul de excepție) Mircea Bârsilă. Împreună cu scriitorii din Filiala Pitești a U.S.R. (Leonid Dragomir, Dumitru Ungureanu), au participat la eveniment, colegi și foști doctoranzi de-ai autorului: Marin Iancu, Dumitru Pană, Florentin Popescu, Mona Vâlceanu, Nicoleta Milea, Viorel Păunescu, Ioan Vișan ș.a.

Într-o proiectie unitară, materia volumului este dispusă în patru părți: *Prolegomene; Eseuri. Accente și reveniri; Posteritatea critică; Restituiri și revalorificări*. Nicolae Oprea inserează ipoteza culegerii omogene de studii și cronici literare pe coperta a IV-a: „La capătul tunelului crepuscular al totalitarismului, dincolo de moarte, însă, Ion D Sîrbu întrevede pentru sine mântuirea în recunoașterea valorii operei de sertar care cumulează și fascinantele *Exerciții de luciditate* din jurnalul clandestin. În ultimii ani, când luptă efectiv cu timpul și rezistă bolii necruțătoare, el are puține îndoieli asupra destinului de excepție în posteritate, în pofida „veștilor negative” dinspre editurile care îi resping manuscrisele curajoase. Deși bântuit de „viziuni eschatologice”, romancierul crede mesianic, își impune să creadă, cu toată ființa, în răzbumarea postumă. Întrucât „își face armură și lance din exilul craiovean, din gerontocomplexele marginalizării provinciale, din zilnica degustare a minciunii valahe, ca și din secreta jubilație a imaginii răzbumării literare postume”. O replică a lui Radu Stanca, amintită într-o scrisoare către fratele acestuia din 1986, are pentru cerchistul răzlețit însemnătatea unei profesii de credință: „Cine nu are lucrări rămase în sertar pentru *post mortem* este un om antum pierdut”. Talentul prozatorului - cantonat timp de două decenii în sfera dramaturgiei - se va revărsa, într-adevăr, în cele două romane publicate după moartea sa: *Adio, Europa!* și *Lupul și Catedrala*”.

BOGDAN SUCEAVĂ – REPUBLICA – Ed. Polirom

“Republica” este o reconstituire literară a evenimentelor pornind de la o varietate de surse, între care documente din perioada procesului, memoriile lui Al. Candiano-Popescu – principalul acuzat – și mai ales o scurtă scriere satirică, Boborul, a lui Caragiale, pe atunci tânăr copist la judecătoria din Ploiești. În această calitate, Iancu Caragiale asistă la investigațiile care au urmat evenimentelor și observă că toate părțile implicate deformează realitatea. Întimplările din timpul republicii de la Ploiești spun multe despre viața politică românească, despre români ca ființe politice. Iar faptul că tânărul Caragiale a fost de față la acele scene e de o mare importanță pentru noi toți, căci experiența lui de atunci influențează pînă azi felul în care românii privesc politica și pe politicieni.” (Editura Polirom)

„Este romanul unei revoluții, dar nu e nici revoluția franceză, nici cea americană, deși Bogdan locuiește peste Ocean, nici cea bolșevică, nici cea de la 1989, de care s-a ocupat într-un alt roman, ci despre Revoluția de la Ploiești cu Republica sa de mai puțin de o zi! Între personajele principale, desigur Candiano-Popescu, dar și Caragiale. De altfel, cei doi sînt nu doar personaje, ci și repere bibliografice, romanul fiind unul colaj, cu multe texte literare și documentare citate. Am spus citate, deci sursele sînt mereu indicate precis! Restul e reconstituire, însă una care beneficiază de sprijinul unei imaginații în mare formă. Iese un roman pasionant, pe care nu-l poți lăsa din mînă pînă nu termini cartea. Și atenție – asta nu înseamnă deloc că este vorba despre un roman ușor!” **(LIVIU ANTONESCU)**

„Pitorescul reprezintă o șovăire a originalității”

■ Faimoasa lene a lui Oblomov: o programare fatală a unei tergiversări fără termen, o dureroasă așteptare fără scadență. Personajul lui Goncharov pare un ins adormit, conștient în răstimpuri de faptul că doarme, ceea ce-l face să exclame cu un moale patetism: „Și eu când o să apuc să mai trăiesc?”. Nu cumva avem de a face aici cu un prezentment al agitației cu dramatice efecte, al freneziei istorice care a marcat secolul XX? Cum o prudență cu anticipație?

■ Ca și despre Dumnezeu, despre poezie nu se poate vorbi decât apofatic. Izbutind a ne pune de acord relativ ușor în privința a ceea ce nu e creație poetică, rămânem interziși în fața misterului său. Să fie la mijloc o confirmare a obârșiei divine a poeziei, a faptului că, având o asemenea acoperire, aceasta e o mirabilă stare de în-ființare? „Cauza ce stârnește orice lucru să treacă de la starea de neființă la aceea de ființă” (Platon).

■ Un sfârșit de octombrie posac, de-o umiditate care dă senzația unei pătrunderi subcutanate. Frigul de-afară favorizează intimitatea, reculegerea. În odaia încălzită ori sub o haină groasă e ca și cum ai reciti o pagină dintr-o carte de suflet ori ai asculta o melodie de odinioară. Timpul nu s-a clintit. Rămânând egal cu sine, s-a umplut de nostalgia propriei sale identități. Ființa cunoaște magia acelei caline avansări temporale care e în fapt starea sa pe loc ce o confirmă. O realitate a unei irealități. Mica ta lume dovedește, iată, că mai poate face față sieși.

■ „Nu poate fi vorba de o dialectică a materiei, dialectica presupunând Logosul și Gîndirea; nu este posibilă decât o dialectică a gîndirii și a spiritului. Marx transporta proprietățile spiritului în imperiul materiei” (Berdiaev).

■ Tradiții. În noaptea de Sfîntul Andrei se adună lupii, iar Apostolul le împarte fiecăruia prada, pentru că se apropie iarna. Ca să-și apere gospodăria de lupi, oamenii ung fîntînile, țăruii de la poartă, ferestrele și pragul ușilor cu usturoi. În această noapte toate animalele prind glas omenesc, însă cine le aude, moare. În această zi umblă strigoii, care iau viața rudelor apropiate, aduc boli, grindină și multe alte suferințe. Prin unele locuri există credința că strigoii fură din curțile oamenilor coasele, iar apoi se bat cu ele. De aceea gospodinele nu lasă afară astfel de unelte. Pentru ca spiritele rele să nu pătrundă în casă, câștile și oalele se întorc cu gura-n jos.

■ „Prietenii se pretind sinceri, dușmanii sunt într-adevăr” (Schopenhauer).

■ 1 iunie 2015. Doi remarcabili autori, deopotrivă lipsiți de simțul umorului, Nicolae Breban și Gabriel Liiceanu, se confruntă cu un patetism burlesc. Nu de un duel ar fi vorba, ci, hélas, de-o execuție. G. Liiceanu anunță sepulcral: „A treia oară în viața mea am fost amenințat cu împușcarea”. Așadar o discuție mai aprinsă de la Academie dobîndește o dramatică turnură. O violență stilistică e tradusă într-o amenințare capitală sau intenția unei atari amenințări capătă un veșmînt stilistic? Amabilitatea altieră a lui Andrei Pleșu de astădată n-a intervenit (sau cel puțin nu sunt la curent cu o atare intervenție). „Prietenul Eugen” dezmente, firește, fulminanta declarație brebaniană, fiind urmat de președintele înaltului for. Ce să crezi? Un spectacol inspirat de ziua copilului...

■ Pînă prin anul 1910, băieții sub 5-6 ani purtau deseori rochii, la fel ca fetele.

■ Întrerup unele lucruri din travaliul lor secret gîndindu-mă la ele, sau mă întrerup unele lucruri cînd mă gîndesc la altceva. Conexiunea lucrurilor acestei lumi cu modesta, mereu naiva, surprinsă de sine a noastră viețuire.

■ „Treapta cea mai de jos este viața trăită pentru poftele trupești, pentru a face pe plac

trupului, a doua treaptă este pentru aprobarea oamenilor, pentru a face pe plac oamenilor, a treia pentru răsplata lui Dumnezeu, pentru a-I face pe plac lui Dumnezeu cel din afara ta, a patra, mai presus de tot ce cunosc, viața trăită doar pentru a-I face pe plac lui Dumnezeu din tine” (Tolstoi).

■ Pitorescul reprezintă o șovăire a originalității, dar și o șovăire a locului comun.

■ Oboseala e în genere opacă, odihna e în genere transparentă. Vai însă de clipele în care oboseala devine, la rîndul său, transparentă, dezvăluind o lume de orori din ființa ta!

■ „Așteaptă să treacă o lună pentru a lăuda un cal și un an pentru a lăuda o femeie” (proverb cehoslovac).

■ Slăbiciunea lui Andrei Pleșu (una dintre ele) constînd în aceea că s-a lăsat legănat de compasiunea naivă teatrală a unor semeni care au găsit cu cale a manifesta în buricul Bucureștilor împotriva „linșării mediatice” de care ar fi avut parte. Chiar n-aveau altceva mai bun de făcut aceștia într-o țară cu destui intelectuali subevaluați, rău plătiți, șicanați în favoarea „legiunilor de imberbi de pe internet”, vorba lui Umberto Eco, care se răsfață copios și pe micul ecran? Chiar nu realizează sagacele de-atîtea ori și, dacă nu mă înșel, prosperul Andrei Pleșu grotescul (dis)proportiiilor? Într-un dialog cu o poetă, Șerban Foarță descrie o farsă pe care a făcut-o ambientului. Arborînd o ținută la patru ace, trăgînd fumuri dintr-o țigară scumpă, s-a postat pe-o stradă din centrul Timișoarei în chip de... cerșetor. Nu cumva, acceptînd numita manifestație, Andrei Pleșu a stat de-a adevăratelea cu mîna întinsă la pomana publică?

■ „Vrei și animal, dar și casă curată? Adoptă un cățeluș de la distanță. (...) Altcineva se va ocupa de asta, în timp ce «părintele» adoptiv culege doar laurii. Primește zilnic poze și filmulețe cu animalul ales, îl poate vizita regulat sau îl poate lua la domiciliu, spre exemplu, pe perioada sărbătorilor. Ideea aparține unei familii (Honceriu) din comuna Gruuiu, județul Călărași, care și-a transformat casa în adăpost de animale. Zeci de căței și pisicuțe, toți salvați de pe străzi și din centrele de ecarisaj, pot fi adoptați de la distanță, în orice capăt al lumii. «Refugiul nostru a ajuns la 50 de cîini și 30 de pisici. Animale bătrîne, bolnave, cu handicap, pui de citeva luni – am încercat să oferim o șansă celor care nu păreau să aibă una. Problema e că ne descurcăm cam greu cu atîtea animăluțe, salariile nu ne ajung, așa că am vîndut cam tot ce aveam prin casă pentru mîncarea lor. Am amanetat pînă și verighetele și le-am pierdut. Doar casa ne-a mai rămas. Soluții nu sunt, așa că adoptia de la distanță chiar ar putea salva vieți. Cu 50 de lei poți să asiguri un minimum de hrană lunar pentru o pereche cățel-pisică»” (Click, 2016).

■ Să constituie scrisul o încercare de-a trece vorbirea la o condiție de așezare?

■ O idee a Simonei Weil, pe care o repeta N. Steinhardt: „Extraordinara măreție a creștinismului vine din faptul că nu caută un remediu supranatural pentru suferință, ci o utilizare supranaturală a suferinței”.

■ Îi dă mereu deznădăjduite tîrcoale lui Dumnezeu, nedîndu-și seama că, adîncindu-se dureros în sine, e posibil la urma urmei să se adîncească în Dumnezeu. Ființa sa să răspundă dureros Ființei matriciale, celei identice îndurerate.

■ Ar dori oboseala, deruta, vacuumul să se transcrie pe ele însele, dar ar fi oare cu puțință decât trădîndu-și condiția, acceptînd intervenția unei energii stilistice din afară? De unde inexprimabilul lor monstruos, inefabilul lor odios.

■ „Șansele ca omenirea să dispară de pe suprafața Terrei au crescut alarmant. Savantul Fergus Simpson, de la Universitatea din

Barcelona, crede că Apocalipsa se poate produce practic în orice clipă începînd cu luna mai 2017. Simpson a declarat pentru The Sun că «de la începuturile omenirii și pînă în prezent s-au născut aproximativ 100 de miliarde de oameni, după încă 100 de miliarde specia umană dispăre». Din calculele lui sunt 87 % șanse ca omenirea să prindă anul 2100. Însă probabilitățile pot scădea dramatic de cînd a fost creată «inteligența artificială puternică»” (Click, 2016).

■ Durerea, fără echivoc o stare a autenticității spiritului, aidoma iubirii. Să fie cumva iubirea o durere în travesti?

■ Moment negru. Poate o mare durere să devină agasantă? Teribilul răspuns la care mă încumet acum: da, e cu puțință. Deoarece ființa o asimilează în timp, cu cinismul cu care ar consuma un aliment trebuitor supraviețuirii sale.

■ Caută un lucru acolo unde se află și – încă mai bine – acolo unde doar s-ar putea afla.

■ „Cînd cineva persiflează morala, toate probabilitățile sunt că e un om de treabă. Cînd cineva predică neconținut morala, toate probabilitățile sunt că e un om plin de păcate” (G. Ibrăileanu).

■ Posibila pildă antinarcisistă a Mîntuitorului: „Pe mine nu mă părăsește ideea că nicicînd, la nici un moment, pentru nici o clipă, oricît de scurtă, Dumnezeu-om nu și-a văzut chipul în oglindă, n-a căutat să și-L vadă” (Rudolf Kassner).

■ *Animus* se află pe suprafețe și tatonează adîncimile, *anima* se află în adîncimi și tatonează suprafețele.

■ Dacă trupul starețului Zosima a intrat în putrefacție neașteptat de repede după moartea sa, picioarele genialoidului V. L., de departe cel mai profund tînar pe care mi-a fost dat să-l cunosc, miroseau trăsător. Un dispreț al spiritului față de materie iar nu invers...

■ „Nu există șerpi mari sau mici, există numai șerpi” (proverb indian).

■ „Cum știa întotdeauna ce este posibil și nu avea simpatii, Fillmor a făcut față cu ușurință schimbării climatului politic și guvernelor aduse la putere de acestea. Valurile care pe alții i-au doborît, pe el l-au înălțat. De oameni ca el este nevoie în oricare circumstanțe, în monarhii, în republici, în dictaturi de orice fel. În vreme ce eu m-am refugiat în specializare, doar cu scopul de a fi suportat, el a devenit specialistul indispensabil pentru deținătorii puterii. Cei ajunși de curînd la putere seamănă adesea cu briganzii ce au luat în stăpînire o locomotivă ale cărei manete îi pun în încurcătură. În vreme ce stau dezorientați, vin specialiști ca Fillmor și le arată cum trebuie mînuite pîrghiile. Un fluier, și toate roțile care se opriseră o pornesc din nou. Pe asemenea spirite se bizuie continuitatea exercitării puterii, funcționarea acesteia, iar fără ei revoluțiile ar eșua, ar rămîne un amestec de nelegiuiri și pâlăvrăgeală” (Ernst Jünger).

■ Recunoaște: în perspectiva viitorului, oricîte repere ale concretului existențial te-ai strădui să stabilești, te simți singur ca-n moarte.

■ Clipe dichisite, sulemenite aidoma unor femei, spre a plăcea altor clipe.

■ Expresia care nu oferă sugestia unei suferințe învinse, mă tem că n-are șanse de durată.

■ „«Totalitatea» nu-i funcție de extensia (cantitatea) operei sau de varietatea temelor, ci de intensitatea dezvoltării totale a «sufletului» ori «sufletului» ori «persoanei» autorului. Nichita Stănescu ar fi putut deveni un poet total, dar a murit prea devreme și, din nefericire, i-au dăunat băutura, protocronismul și adulațiile. Nu cred că mizeria, mansarda și persecuțiile favorizează

(continuare în p. 26)

Ca și despre Dumnezeu, despre poezie nu se poate vorbi decât apofatic. Izbutind a ne pune de acord relativ ușor în privința a ceea ce nu e creație poetică, rămânem interziși în fața misterului său. Să fie la mijloc o confirmare a obârșiei divine a poeziei, a faptului că, avînd o asemenea acoperire, aceasta e o mirabilă stare de în-ființare? „Cauza ce stârnește orice lucru să treacă de la starea de neființă la aceea de ființă” (Platon).

Victoria Fonari

Un omagiu poetului cu amprente stelare Emil Loteanu

Apreciat cu înalte distincții la diverse concursuri, în care individualitatea artistică răzbate de la scenele principale până la cele de episod, vine în lumea poeziei din intermediul unei plămuzi metaforice regizorale. Cadrul poeziei ține de o structurare a obiectelor într-un mod seismologic. Enumerația nu mai este o înșiruire de corpuri depistate de privirea celui care scrie, acestea devin simboluri, au conotații magice de a oglindi universul.

Emil Loteanu deschide cartea personală a creației prin poezie. Pagina a antrenat ideile sale regizorale, și-a valorificat vocea în antiteză cu cea a vulgului. Faimosul Emil Loteanu ar fi împlinit anul curent 80 de ani. Destinul, pecetluit în date, îi segmentează eternitatea astfel: 6 noiembrie 1936 - 18 aprilie 2003. Lumea artei i se deschide prin poezie: debutează în 1949 la revista *Contemporanul*, din București; mai târziu, în 1956, vede lumina tiparului volumul de versuri *Zbucium*, la Chișinău. Textele poetice vor prefigura în măiestria de regizor, pe care

și le-a asigurat studiind cu perspicacitate la două instituții de valoare: actoria la Școala Teatrală din cadrul Teatrului Academic de Artă din Moscova, regia la Institutul Unional de Cinematografie. Teza de licență va constitui filmul *Măria sa hora*, în care domină ritmurile dansului românesc din toate zonele. Filmul *Poienile roșii*, lansat în 1966, devine o imaginea indisolubilă cu studioul *Moldova-film*. Este pelicula care valorifică matricea spirituală românească în plină înflorire imperială a rusificării tuturor republicilor din URSS.

În 2003, când am plecat cu o echipă de elevi la concursul din Arpino (patria lui Cicero) *Certamen Ciceronianum Arpinas*, un profesor italian, văzându-mi ecusonul a exclamat: *Lăutarii!* Cât timp a trecut, dar memoria estimării rămâne în inimi. Filmul a apărut pe ecrane în 1971 (Emil Loteanu și-a selectat eroii din 5000 de muzicanți amatori și profesioniști), fiind apreciat la Festivalul de Film din San Sebastian (Spania) în 1972 cu premiul *Scoica de aur*. În același an la Festivalul Internațional de Film din Italia i se decernează Marele Premiu și Premiul *Nimfa de aur*.

Un alt film care a adunat cei mai mulți spectatori și i-a adus succes pe mapamond este *O șatră urcă la cer* (1976); a derulat în peste 100 de țării, fiind înalt apreciat: Premiul Marea Scoică de aur la Festivalul de Film din San Sebastian (Spania), Premiul pentru cea mai bună regie în Iugoslavia, Premiul Cel mai bun film al anului, la Praga.

Enumerăm și alte pelicule, care au determinat destine de actori, de compozitori: *Această clipă*, 1968, *Dulcea și tandra mea fiară*, 1978, *Ana Pavlova*, 1983, *Luceafărul*, 1986, *Găoacea*, *Toate speranțele pentru cei din ștreang*, 1990.

Apreciat cu înalte distincții la diverse concursuri, în care individualitatea artistică răzbate de la scenele principale până la cele de episod, vine în lumea poeziei din intermediul unei plămuzi metaforice regizorale. Cadrul poeziei ține de o structurare a obiectelor într-un mod seismologic. Enumerația nu mai este o înșiruire de corpuri depistate de privirea

celui care scrie, acestea devin simboluri, au conotații magice de a oglindi universul.

Conexiunea dintre spații sunt bruște. Uneori autorul ia un fir narativ și îl transfigurează în altă dimensiune. Materia pentru poezie sunt sentimentele sale care-l dirijează spre alte percepții. Versul devine o izbucnire a unei descoperiri de esență umană, unei dezvăluiri cosmice într-o emoție, stelarul pătrunde și de aici tendința de a universaliza absolut tot.

Emil Loteanu a scris poezii, în special, în anii 60-70, dar stilul său diferă mult de cum se scria în literatura română de atunci. Aș îndrăzni să spun că a fost un premergător a generației „Ochiului al treilea” (generația poezilor: Nicolae Dabija, Leonida Lari, Vasile Romaniuc). Această afirmație ar avea următoarele argumente: evadarea din sindromul realismului socialist; valorificarea folclorului, a etnicului plasat într-un război de cineast; preferința pentru misticism, utilizarea stihurilor pentru a crea atmosfera unei cosmicizări lăuntrice; valorificarea sentimentelor dintr-o intimitate posesivă; insistența de a cosmiciza obiectele; vizionarismul.

Melodia versului prinde așchii de flăcări din obiectele, emoțiile, gândurile care îl mistuie pe poet. Creația sa este o dăruire omenirii, resimțită în foarte multe versuri: „Vouă, semenii mei, vouă, oameni, vă dăru / Tot ce am mai pe lume mai scump, mai iubit: / Versul meu, viața pe care-am trăit-o / Și viața pe care-o mai am de trăit” (*Credo*). Aceste fragmente constituie licărirea artistică din volumul de debut *Zbucium*, apărut în an. 1957, când poezia cadentată trecea din volum în volum, când se glorifica nu umanul, dar forța unicului partid, care avea funcția de a salva de toate năpastile...

În timpul care se valorifica grandoarea imperială, sensibilul Emil Loteanu își destăinuie dragostea pentru meleagul natal în poeziile *Legendă nistreană*, *Mamei*, *Cuvinte de dor*, *Baladă despre oameni și codri*, *La douăzeci de ani neîmpliniți* („Durerea mea se stinge-n bucuria / Pământului pe care m-am născut. / Da, eu iubesc – nespun iubescu-mi glia / Cu bulgăru din brazda cald și mult”). Căutarea, dominantă memoriei proiectată pe stânci, răscruci de drumuri, șipot de izvoare, răsună în poeziile sale, contribuie la o izbucnire a imaginii în diverse racursuri. Amintirea poetului vrea să coreleze cu modalitatea de a fi recunoscut de către spațiu. Identificarea semnelor determină comunicarea ce nu se impune prin vocative, este un dialog al privirii, al cuprinderii de a absorbi frumosul și de a-l dăru în creație.

În amprente nostalgice, în resurecția folclorului, poetul preia nervul de verticalitate al lui George Coșbuc din *Gazel*:

„Să nu te plângi niciodată că viața e scurtă,
Să nu te plângi niciodată că rânile sunt prea adânci.

Viața înseamnă luptă. Deci mergi și te luptă,

De vrei să fii om, să învingi!”

Energia de luptă echivalează cu voința de a fi om. Această particularitate a umanului arde de fiecare dată atât personajele principale din filmele lui Emil Loteanu, cât și interiorul omului de creație. Lupta deține prerogativa de a fi motivat să învingă – de parcă ar concura timpul, este lupta în contratimp, lupta care se realizează în planul interior dintre singurătatea creativă și dragostea care inspiră la creație, dintre sentiment și rațiune, dintre frigul indiferenței și căldura înțelegerii, dintre nesiguranță și aspirații.

Nicolae Oprea

Avanpremieră editorială

Simona Liutiev / Praf în ochi

După ce și-a probat talentul într-un volum de proză scurtă (*PierD*, 2015), un melanj de confesiune evocatoare, reportaj literar și eseu Simona Liutiev își încearcă puterile într-un roman deopotrivă rural și urban. Formată la școala realismului crud, în linie feminist-psihologică (deloc întâmplător teza de doctorat la care lucrează o vizează pe Hortensia Papadat-Bengescu), tână prozatoare conturează un univers bântuit de maladiile actualității. O voce narativă impersonală înregistrează cu detașare și ironie tarele societății post-comuniste pe fundalul unor evenimente dramatice din viața protagonistei romanului: mariajul ratat, moartea bunicii, tentativa de furt deviată în viol, nașterea copilului fără tată, moartea subită a tatălui ei ș.a. Urmărind destinul sinuos al doctoriței Luciana Dragomir, care revine din Franța pentru a-și înmormânta bunica din Câmpia Teleormanului – în prima parte -, autoarea conturează un spațiu rural dominat „de praf și de vreme” a cărui paradigmă se află

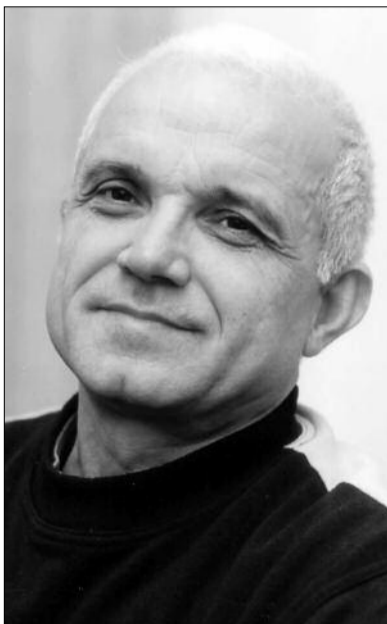

în *Moromeții* lui Marin Preda. În partea a doua, mai diluată prin dialog, eroina trăiește în spațiul citadin (în Pitești, după vagi indicii), consumându-și în singurătate drama impregnată de senzational.

Romanul este proiectat simetric, cu materia ordonată în cele două părți complementare – *Praful și Ochiul* -, într-o frazare sacadată care imprimă dinamism narațiunii. Iar gradul de semnificație al faptelor de viață crește în intensitate prin apel la simboluri de extracție livrescă. Precum coincidența dintre botezul copilului și moartea tatălui ce figurează ciclul existențial. Referințele la Sartre, Mircea Eliade și Proust încarcă simbolistica romanului: alienarea și înstrăinarea, întoarcerea în timp sau eterna reîntoarcere, căutarea timpului pierdut; e drept, simbolurile nu sunt aprofundate, fiind vizibile, mai degrabă la suprafața narațiunii. Oricum, Simona Liutiev a scris un roman promițător prin substanță, văzând faptele tragice sau absurde de viață contemporană dintr-un unghi personal, cu o privire ageră care reține pata de culori pestrițe din cotidian.

Liviu Ioan Stoiciu

Îmi aștept, senin, contrariul (Mulțumesc, Viața Românească) La un Premiu

Prestigioasa revistă *Viața Românească* (editată deUSR, cu sprijinul Ministerul Culturii) a acordat pe 23 noiembrie 2016 premiile sale pe anii 2015-2016: pentru proză (Radu Cosașu), poezie (Liviu Ioan Stoiciu) și critică-eseu (Rodica Grigore). Juriul, numai scriitorii de rang înalt, de caracter: Nicolae Prelipceanu – președinte, Daniel Cristea-Enache, Marian Drăghici, Florin Toma. Pe mine m-a propus Marian Drăghici (care răspunde de secția poezie în redacție, după ce i-a predat „șefia-adjunctă” lui Daniel Cristea-Enache). E cel mai neașteptat (și cu atât mai sentimental) premiu literar primit. Le urez tuturor scriitorilor români să fie premiați de colegii de redacție (dacă se află într-o asemenea situație, muritori de rând), colegi care de regulă nu te iartă, au îndoieli că merită să fii băgat în seamă cu adevărat și mai degrabă te penalizează – nicidecum nu te premiază. Nu știu cum s-or fi așezat stelele în cazul meu în noiembrie 2016, de a fost posibilă o asemenea premieră. Cum să nu le fiu recunoscător? Festivitatea de premiere (la sala de Consiliu, la sediulUSR) a fost distinsă, sobră, amicală, de calitate, cu Laudatio pentru fiecare premiat (Daniel Cristea-Enache i-a elogiât pe rând pe cei trei, Florin Toma l-a omagiat pe Radu Cosașu, eu am fost prezentat de Marian Drăghici), Nae Prelipceanu a fost dirijorul... A fost de față, onorant, la festivitate și primul premiat al seriei *Vieții Românești* conduse de N. Prelipceanu: Mihai Șora, marele scriitor care tocmai a împlinit 100 de ani!

Premiații prezenți au ținut un discurs. Eu am citit ce am scris cu o seară înainte de festivitate:

Două poeme de Liviu Ioan Stoiciu

Te iubesc

Trăiesc pentru mine și din mine, bătrâne pirat, nu pentru tine și nici din tine. Și nu vreau să fur nimic, să am ce să ascund, nici să străbat curentul golfului, care dă peste cap clima în Europa. Nici n-am de gând să prezint sarea, sulful și mercurul din mine sub forma spiritului. Nu sunt eu centrul tuturor lucrurilor și nici circumferința. Vreau să spun că sunt conștient de limitele mele și de determinările din afară. Nu am nici o putere nelimitată și nici un fel de ceremonial al meu: sunt un barbar milostiv și nu sunt demn de dispreț. Nu te teme de mine, te rog. Nu mă proslăvesc îngerii. Am crezut că n-am să te mai văd niciodată, ființele groaznice ale răului și haosului luptă împotriva mea în continuare, nu iau nici o pauză. Acum sunt într-un plan pe care l-am părăsit, nu știu cum: sunt eu și nu sunt. Înțeleg starea mea mentală? Fac experiențe pe propria-mi piele, trec prin mine pentru a ajunge de la Dumnezeu la lucruri... Mă așteaptă alte călătorii. Ți-am stricat o seară care ar fi putut să fie plăcută, nu? Te iubesc.

Ar fi trebuit să tac. Dar președintele juriului Premiilor revistei *Viața Românească*, amical, cu umor, m-a avertizat într-un e-mail: „Dragă Liviu... să ai câteva cuvinte, fie și convenționale, ca să nu terminăm în cinci minute festivitatea”. Ingrată misiune, să faci reverențe în familie (redacția *Viața Românească* e familia mea din 1991, angajat de Cezar Baltag). Încep, totuși prin a mulțumi juriului, membri ai redacției VR: Nicolae Prelipceanu, Daniel Cristea-Enache, Marian Drăghici (el m-a arătat cu degetul, răspunzând de poezie la revistă; îi rămân dator), Florin Toma. Îmi scot pălăria în fața distinșilor colegi, binevoitori, generoși, nobili. Mi-e rușine că nu știu cum aș putea să mă revanșez față de ei. Nu mi-am revenit nici azi din surpriză, „mi s-a încetinit gândirea”, Premiul pentru Poezie al revistei *Viața Românească* mă sperie, sper să nu fiu condamnat. Nu știu cine a spus că orice manifestare a triumfului stârnete anxietatea vinovăției și că este periculos să fii fericit. Că primirea unui premiu din partea colegilor te face fericit. Să fii fericit, însă, e un semn rău, bat în lemn. Lasă că trebuie să te pui, fie și preventiv, în gardă: „Când toate merg bine, e mai înțelept să te ții deoparte”.

S-a tot insistat pe rezistența prin cultură până la Revoluție. Trebuie să vă mărturisesc, spășit, că eu și azi supraviețuiesc datorită poeziei, creației literare (și lecturii culturii scrise). Fără această amăgire, că nu trăiesc degeaba dacă scriu și citesc, m-aș fi retras demult pe „cealaltă lume” - nu e nici o exagerare. Am avut norocul să nu fiu expulzat (cel puțin până azi) din grădina criticii. În plus, premiile credibile primite (sau numai nominalizările la premii) m-au tot încurajat să continui. Fiindcă am rămas un copil prost până azi, care n-are încredere în el. Într-o viață (vă reamintesc, am 66 de ani din 19 februarie 2016 încoace), funcția estetică a creat organul la masa de scris - un monstru, dacă mă uit în urmă, s-au adunat cărți peste cărți publicate și manuscrise peste manuscrise în sertar (mă îngrijorează azi, de exemplu, când Editura Paralela 45 publică „Opera Poetică”, faptul că la mine ea are mai multe volume masive; față de colegii optzeciști care apar într-un singur volum). Nu mai pun la

S-a apropiat prea mult de el însuși

La început părea mai îndrăzneț, azi nu mai poate fi suferit, nici răbdat, nemaifiind pregătit pentru orice lucru bun, nici pentru a-l primi, nici pentru a-l dăru. Din contră. Își ceartă ochii, că de ce văd ce văd. Își ceartă urechile, că de ce aud ce aud. De ce? Deoarece a răsturnat totul pe dos și s-a scufundat în el însuși, de unde iese necunoscându-și adâncimile, tot pierdut, tot ignorant – după o viață. „Care sunt cele rele și care cele indiferente?” Nu-l mai interesează. Sau nu e în stare să le mai perceapă, risipit în propriu-i neant... Adevărul e că s-a lăsat în seama credinței în steaua lui, de-a lungul vieții și n-a găsit răspunsuri la întrebări simple, mai rău s-a încurcat. Nu dă vina pe nimeni, atât poate, nu se va scandaliza de nimic din cele ce i s-au întâmplat și i se mai întâmplă, pe toate le rabdă – nu asta e problema principală. A observat că nici straturile profunde din el însuși nu-i stau în putere, ci stau în puterea altuia – atunci? De ce să-și mai bată capul. Până acum s-a disprețuit sincer, și nu i-a folosit la nimic, s-a pedepsit, s-a călcat în picioare, neavând sens tot ce face. Acum i-a devenit și moartea indiferentă și nu mai e

Poemul de colecție

Leo Butnaru

Moartea unui om simplu

În timp ce se stingea
omul stătea cu brațele
ridicate

cu unul ce ar ține parcă o dulie
cu celălalt parcă răsucind în ea un bec.

Era un om simplu
și nu rosti nicio vorbă memorabilă
cum i se întâmplase lui Victor Hugo cu exclamația
„Văd lumină neagră!”
sau lui Goethe care-n ultimul zâcnec de viață clamase:
„Lumină, mai multă lumină!”.

Nu, nu
omul simplu nu spuse nicio vorbă mai osebită
pur și simplu stingându-se în vreme ce
parcă
ar fi înșurubat un bec în vid
în neant...

socoteală că mi-am tot dorit să mă înlocuiesc, în secret, cu altceva decât „poet”, să fiu considerat un „om normal”: am publicat și romane și cărți de teatru și eseu, jurnal sau publicistică. Nu mi-am consumat inutil energia, am văzut din interior care e dinamica formelor literare... Altfel, „folosirea” dezvoltă organul - citez un om de știință, pe când *nefolosirea îl atrofiază*. Păi, decât să se atrofieze „organul”, mai bine îl „folosesc”, îl țin în „funcție”... Numai că la mine a avut loc și o radicalizare a conștiinței estetice. Ce să fi făcut? Să mă fi oprit, să nu mai fiu eu însumi - și astfel să mă simt liber?

Scrisul rămâne la mine o supapă irațională, intuitiv a intervenit „funcția biologică a magiei”, care a încercat să-mi descătușeze sentimentele de frustrare cotidiene acumulate. La masa de scris „tot ce devine nu este”, în definitiv, iar scriitorul rămâne un creator de „alt fel de realitate”. Acum sunt într-o stare de acord personal. Dacă mă privesc printre gene, îi dau dreptate lui Aristotel: că nu poate fi distrus ceea ce nu are contrariu. În acești ani de final, eu îmi aștept, senin, contrariul. Să fiu iertat...

25 noiembrie 2016. BV

îndrăgostit de orice lucru bun, dovedit înșelător,
în timp: din contră. Îi dau lacrimile
când se apropie prea mult de el însuși, dar nu mai știe dacă
asta e de bine sau e de rău, îi e rușine. Știe doar că s-a scârbit, azi se bucură, mâine se întristează, nimic nou, nu le dă zilelor de capăt. Ar vrea să se iubească. E convins că răul va spori spre mai rău și că nu se va bucura de liniștea interioară, s-a tot cercetat în amănunt. Mai bine este să nu fii nimic. Nimeni nu dă atenție la cele ce nu se petrec la vedere și cu sonorul dat tare – deși ele provoacă mari rupturi sufletești, catastrofe naturale în taină, după legea veche. Ar fi frumos să prevadă viitorul, pe ultima sută de metri, să facă sesizări, subtil, să nu mai facă lumea greșelile pe care el le-a făcut. I-ar plăcea să se simtă o zi bogat, o zi sărac, nu numai fraier: o zi limpezit, o zi tulburat, o zi suferind, o zi fericit, o zi ascultat, o zi nu. Înțelege singur că viața nu l-a făcut mai înțelept, că nu poate fi nici călăuză celor rătăciți, „nici lumină celor ce sunt în întuneric, nici povățuitor celor fără minte, nici învățător celor nevârstnici”. Înțelege singur, mai exact, că nu face, naiv, de când se știe, decât să se topească încetul cu încetul, esență cu esență, în interiorul substanței universale...

Juriul, numai scriitorii de rang înalt, de caracter: Nicolae Prelipceanu – președinte, Daniel Cristea-Enache, Marian Drăghici, Florin Toma. Pe mine m-a propus Marian Drăghici (care răspunde de secția poezie în redacție, după ce i-a predat „șefia-adjunctă” lui Daniel Cristea-Enache). E cel mai neașteptat (și cu atât mai sentimental) premiu literar primit.

Laura Cătălina Dragomir

numărarea umbrei dintr-o inimă goală

eu nici când îmi numărăm anii pe
diminețile unei
singure mâini
nu obișnuim plâns pe inima goală
și datul duhului, în convingere,
oricărei iubiri care repetată-mi ieșea la
fiecare trei zile
în zodiacul indian al melcilor fără casă.
acum, că mi se usucă aerul pe gură
ca tecile de fasole sparte pe lung
și n-am decât o umbră (și aia bastardă)
(și aia mărginită stâng de un soare ce îi vine
mic)
parcă aş vrea să fi făcut cu tine toate
să ne fi tatuat în briceag și majusculă cu
plus
să-ți fi dat sertarul de guri din casa mea
să dormi lăsat și din voie comună, până la
ziua.
nevenitul tău a fost cuminte
nici nu i-am vazut din profil scrâșnitul
dintților.
avea precisă data (scrisă pe pieptul meu, în
pix)
când o sa mă ucidă dragostea.
dragostea care nu mă duruse pe loc

de-un ban aminuri

nici măcar nu e vorba de cine a dat mai
multă carne în
iubirea asta
și cu prețul a câtor fluturi.
sau cine s-a făcut rege când celălalt avea
porțile
și vântul nu-i bătea în contra.
e despre că nu te plac?
ce simplu mi-ar veni apa înapoi la inimă
și din aghiazmă-n aghiazmă te-aș uita
și m-aș liniști cu o linie trasă drept și fără
echivoc.
dar nu te plac, avem oasele din
mănunchiuri diferite
facem copii la ani diferență, nu vezi?
de asta vin la tine mereu cu mâinile.
să nu mi te taie
și să-mi sângerezi capătul vietii.

de ursire a unei singurătăți drept asumate

de câte ori n-am fugit frumoasă pe
dinapoia
cearcănelor tale
doar, doar, cu trasul zburat al călcâiului ce
știe să scrie
să sparg șapte colțuri anilor de la sfârșit ai
neiubirii
să ți se gâdile timpul acela în care voiai să
învechim
împreună
să scoți ca pe mucegaiul din haine răul că
nu mă mai
vrei
de câte ori nu m-am iuțit cu mâinile toate
deschise
doar, doar, unde ți-o lipsi ție oi avea eu în
plus
toată mânărea de la spate a viselor de la
închinăciunea
albă a cununiei
și lipsa așteptării de a mai fi singur
învingător și învins unui pat de unu.
de câte ori nu m-ai scăpat, cu nelaloc furie,
de pământ
și-am șchiopătat coaste prin toate
ungherele
doar, doar, o să te pui strai în cărca
straiului peste
mine
și nu mi-or mai ieși toate nopțile moarte-
tăciune
și fără soț
și că-ți trebuie mult să-nțelegi și mai mult,
ai mai spus
și la ce bun să te cert dacă tot nu rămâi?

E.M.

Emilian Mirea

steaua de grâu

aluatul de
pâine de pe masă
e ca un bebeluș
pe cale să se
nască
iar cuptorul nu
face decât să
desăvârșească
această
Viață de
Dincolo a grâului

cu fața bronzată de la zeama de roșii
așezată pe masă
fierbinte
pâinea pulsează ca o stea
dintr-o galaxie care locuiește
chiar în bucătăria ta

poate că am fost copac

vântul puternic răvășește
coroanele pomilor toamna
șuieră deja pe alei
și se dă mare

eu sunt mic față de această natură
covârșitoare și mă retrag în
trunchiul meu de oase care
peste timp
va deveni parte din trunchiurile
copacilor și din verdele ierbii

poate că odată am fost
un copac
care a fost tăiat pentru
a tipări cărți scriitorii
din secolul trecut

căință

te-am părăsit
de multe ori
sufletul meu –

te-am lăsat singur și
m-am folosit doar de trup
și de nevoile lui

am uitat că și tu ai nevoile tale
și m-am pierdut în alcovuri
și beții
ca și când aş fi nemuritor –
deși știam că nu sunt

acum mă întorc la tine și
te rog să mă ierți –
am început să mă căiesc și
să mă îndrept

poate așa
la sfârșitul zilelor mele
mă vor primi și pe mine în
Lumea Celor Drepti
și-mi vor da o lingură de lemn
și o strachină de lut din care
să-mi mănânc Veșnicia
privindu-i
de pe margine
pe cei mai vrednici decât mine

planeta hienelor

orașul în care locuiesc e un oraș
plin de schelete vii care umblă
de colo-colo și se opresc
la semafoare pentru că le e teamă
să nu fie zdrobite de mașini

temerile lor sunt total nejustificate
pentru că în fiecare zi
un număr de schelete
reface rezerva de calciu a planetei –

scheletul suprem pe care
s-au născut și trăiesc hienele
în toate formele lor
de manifestare

Magda Grigore

În numele poemului (leru-i ler, iarna se-ntinde...)

Iarnă, iarnă, leri-i ler,
ninge de ani buni, altfel...
leru-i ler și ninge, ninge,
omului om nu-i ajunge.

Leru-i ler de multă vreme,
timpu-n febră iar se pierde.
Ninge. Albul se așterne
între rugi și-ntre blesteme.
Ninge dintr-un cer în altul,
se așterne tot de-a latul
de la munte în poiană,
dinspre tâmplă înspre geană.
Viscolește, leri-i ler,
întuneric e și ger –
noi mergem perechi, perechi,
prin potopul cel mai vechi;
iarnă, iarnă, leri-i ler
ninge de ani buni. Altfel.
Și zăpada întetește
om cu om nu se iubește;
iarna stă la drumul mare
să ne-ngroape-n calendare.
Ninge, ninge în pământ
întuneric mai adânc
rădăcina din răscruce
s-o întoarce acasă-n cruce.

Leru-i ler, iarna se-ntinde
om cu om nu se aprinde,
piatră unul, piatră altul,
poate o veni Înaltul...

NEASEMUIT DE ALBASTRĂ, NEASEMUIT DE LEOAICĂ

„Cenușa ta are gustul albastru!”, îi șoptesc în ziua în care cortegiul sicofanților a trecut muntele, corul antic a amuțit, barbarii au bătut la porțile romei (mai întâi au bătut la fereastra apartamentului nostru, ne-au somat să deschidem, nu am făcut-o), ea mă privește tăcută, știe că toate acestea s-au întâmplat demult în ziua în care omul a privit pentru prima dată un alt om și l-a arătat cu degetul, în secolul în care lepra a dispărut subit într-o zi de marți, în mileniul în care crișul a curs pentru ultima oară prin oradea. „Scrumul tău are gustul dropiei!”, îi șoptesc într-o altă zi, dar ea nu mă mai ascultă, ascultă stropii ploii de vară cum izbesc pereții odăii, privește înmărmurită evoluția speciei de-a lungul unei flăcări rare acolo sus, pe ramul de conifer, după care se pierde cu turma de lei în turma de iluzii, neasemuit de albastră, neasemuit de leoaică.

DESPRE SEPTEMBRIE NUMAI DE BINE

În ziua aceea rece am realizat uimit excesul de negru din ochii ei, excesul de spini din talpa piciorului ei, prin urmare soarele a răsărit de mai multe ori în ziua aceea, o dată după aburii fierbinți ai cafelei băută cu ea, mai târziu după un cireș bătrân pe care-l știam numai eu, ultima oară dintr-un lan de secară tăvălit la pământ în nebulia noastră. În ziua aceea soarele a apus de mai multe ori, o dată după umbra alpiilor din apropiere, spre amiază, după eșarfa ei uitată pe crenguța veselă a unui măceș, seara, chiar în locul de unde a răsărit (ciudată coincidență!), după care, privind cerul, m-am întrebat „o rămă dacă vrea să îngenuncheze în fața lui Dumnezeu, oare cum face?”.

LOGICA MELCULUI

„Melcul acesta există pentru că am nevoie de el!”, spun unui om care trece pe lângă mine, ceilalți oameni care trec pe lângă el nu spun nimic, mă arată cu degetul, mă îndeamnă să rătăcesc înainte, tot înainte, pe măsură ce mă îndepărtez, melcul mi se pare tot mai frumos (știu, împreună suntem blestemați, separați suntem mântuiți), văzut prin flacăra palidă a lumânării tot mai aprins mi se pare și asfințitul acestei zile în care ochii ei au tot mai mult din albastrul sângelui ei, în care sângele ei are tot mai mult din albastrul rochiei ei, în care rochia ei are tot mai mult albastru din disperarea mea.

BUNURI, CORPURI, OBIECTE

Poemul putrezește în pielea neputinței asemenea unui mort în coșciug, Obosit de neantul scârbavnic tras cu trudă la galere, la jug, Orbitale craniului le umplu cu pământ, dar ochiul are privirea sticloasă, Mă țintuiește pe crucea trestioarei care prin odaie s-a înmulțit nemiloasă,

„Proclat îndărătnic, urmează-ți logica și vei fi de-a dreptul salvat!” Mi-a zis în timp ce trupul mâniei de capul îndoilei pe loc l-a scurtat, Cu secera nebuniei înfiptă adânc în mulțimea viziunilor avortate duios

Acolo unde bubuitul primei lopeți cu țărână despică eoul până la os, Anemic incest îngrășat sub pielea zbârcită – în curând năpârlește, Îmbracă agale noua dorință ce de acum înflorește, Precum perla ingrată sub giulgiul iluziei ațipită diafan, Dacă voi rămâne va înflori salcâmul, dacă voi pleca, se va usca secara în lan,

Apusă-i mireasma, tăcută-i plăcerea, învins e fiorul nevinovat, De schimbarea la față a poemului îndoliat, Copilandru era o mumie împăiată cu urzici, lobodă și insecte Ca la maturitate dejecția să se umfle din cauza mulțimilor de obiecte, Rac, solz, mortăciune, venin, și atâtea gângănii de soi Rumenite la focul scarabeilor împăiați cu paie, formol, smoală, noroi,

La bătrânețe în puroi a fost îmbăiat precum iedul în lapte de ied Candid avortat de facerea grea în care doar rătăciții mai cred, Descifrată chirilic de grămătică gârboviți sub povara trecerii pe curat A poemului ce în cripta postumității cu grijă a fost așezat, Alături de osemintele și scrierile însemnate caligraf într-o carte „Deșteaptă-te, poete, din somnul cel de moarte!”.

ALBASTRU PE NEGRU

Un soare livid răsare după același bloc și altul apune după aceeași salcie, mi se pare ciudat și de aceea urmăresc cu atenție noile legi ale naturii, mă minunez în fața lor, fac calcule, împart, adun, scad, repet, „doar mărul și sânul se lasă mușcați, restul lucrurilor se lasă sfâșiate”, spun într-un târziu unui păianjen care tocmai rătăcește prin fața mea, îl rog să fie zeul meu protector, dar el refuză, să fie idolul meu adoptiv, dar el moare, știe că de dragul meu un cireș a înflorit în septembrie (atunci i-am spus: „eu mă trag din tine, omule?”, m-a privit mirat, știa că nu exagerez), că de dorul meu un arin s-a uscat când nu trebuia, că de poezia mea un leandru a înnebunit într-o miercuri, că de jalea mea o dropie a murit în timpul cântatului, că de ochii mei o păpădie s-a sinucis prea devreme.

PARTE DIN NIMIC

Precum un mort îngenuncheat în fața unui alt mort gutuia din pervaz îmbătrânește încet, foarte încet, ramul din care a căzut s-a veștejit, mâna care a cules-o s-a uscat, urmele de rouă i s-au șters demult, „ești o gutuie urâtă!”, îi șoptesc, dar ea tace, abia mai pâlpâie pe partea dinspre univers cu soare, atunci o înjur, arunc în ea cu pietre, o însemnez cu fierul roșu. În tot acest timp îmbătrânesc și ei i se face milă de mine, îmi spune vorbe alese, mă alăptează cu mierea cea mai galbenă, mă îmbracă cu straietele cele mai scumpe (oare care este diferența dintre craniul unui om și craniul unei gutui?), se roagă pentru mine să murim împreună în numele tatălui meu, nicolae, și al fiului său, lucian, și al păsării împăiate care zboară prin odaie cu disperarea mea în cioc, cu o aripă în lumea asta și mai multe în lumea cealaltă.

**În ziua aceea
soarele a apus
de mai multe
ori,
o dată după
umbra alpiilor
din apropiere,
spre amiază,
după eșarfa ei
uitată pe
crenguța
veselă a unui
măceș,
seara, chiar în
locul de unde
a răsărit
(ciudată
coincidență!),
după care,
privind cerul,
m-am întrebat
„o rămă dacă
vrea să
îngenuncheze
în fața lui
Dumnezeu,
oare cum
face?”.**

ARCADIE SUCEVEANU

**În seara
aceasta poezia
scrie cu mine
lozinci pentru
lebede,
mă confundă
cu trandafirul
de geniu
cărui i s-a
transplantat
parfumul
în unghii
și-mi
recomandă
iarba în loc de
lectură.**

**Dar cum prin
valea de fum a
oglinzii
păunii își
deplâng
frumusețea
zadarnică,
aproape
brutal cămașa
speranței
începe să
miroase a
sudoare,
o molimă
beethoveniană
îmi cosește
deodată
pianul**

poesis

CAVALERUL DADA

În seara aceasta
s-ar putea să apară Cavalerul Dada
cadavrul literaturii a început să miroasă

El se arată de regulă pe la
sfârșit de veac, în amurguri aprinse:
jumătate înger-jumătate porc de câine –
și doi ori doi nu mai vor să facă patru
si, Doamne, frumos mai e
spectacolul dezagregării

Fiți cu băgare de seamă, el duce
o ghilotină de cuvinte sub braț
nici nu veți prinde de veste când ne va
asasina zeii
nici nu veți simți când ne va
schimba cifrul statuilor

Unii l-au și văzut la cafeneaua din colț
bând cafea cu Ecleziasul, unii
au și pus la adăpost cuțitele,
măștile clasice, pipa lui Alecsandri
și alte câteva lucruri mai însemnate

Hotărât, el este pregătit pentru
o nouă cruciadă

„În zadar crede că ne poate
influența starea de spirit“,
zic unii, săpându-și tranșee și mai adânci
în manuale și crestomații

„Ha, revoluționari de paie, am mai văzut
noi!“ –

răbufnesc alții, ghintuindu-și rimele
și arătând cu degetul la noile generații

Dar e târziu: pisica dezarticulată a
gramaticii
a trecut sfidătoare prin dreptul Academiei
Franceze
cadavrul literaturii a început să miroasă
maimuța îmbătrânită a frumuseții
a căzut din copac –

semn că în curând se va arăta Cavalerul
subțire
cu ghilotina de cuvinte sub braț,
răsfățatul tuturor revoluțiilor, falitul de-o
viață:
jumătate porc de câine-jumătate înger

TOTEM
CU OCHI ALBAȘTRI

Prin ce miracol și prin ce putere
Chemi luntrile din ape să se culce
În coapsa ta cioplită din lemn dulce
Și viespile – să-ți care-n carne miere?

Ce mări îți dorm sub unghii? Ce maree
Îți dă în leagăn sângele sub lună,
Că nici chiar zeii n-ar putea să spună
Ce forțe-oculte porți în trup, femeie?

Ești chiar lucrarea ordinii divine,
Ești curăția care mă-nfioară.
A cer miroase părul tău și-a vară.

Iar ochii-ți candizi frăgezind lumina,
Cu-albastrul lor de-origine stelară,
Sunt un totem al roiului de-albine.

ARCA DIES

Recunosc, sunt vetust, sunt anacronic,
romantic
adesea mă înham la corul antic
necuviincios pentru vremea noastră
postmodernistă
îmi strivesc lacrima în batistă
mă-mbăt cu-amurg și beau anume
din cești de-argint
sfârșit de lume
mai scriu sonete neolitice, ca Will,

retardat în rimă și stil
vorbesc despre dragoste și ideal
nu mă pot sincroniza decât
cu iarba pe deal

iar uneori împrumut de la Novalis
monstruoasa floare albastră
și vă bat cu ea, dinadins,
în fereastră

INTR-UN JURNAL
PARIZIAN
CĂZUT ÎN RIMĂ,
LA PARIS

Mă-nvăluie Parisul într-un parfum d'antan.
La fiece mansardă e masca lui Cioran.
E tristă seara, rece – o ceață luminoasă.
Criza-mi zvâcnește-n unghii, adusă de
acasă.

Stau la taifas cu zeii teraselor, îi rog
Să-mi dea să trag din pipa cețoasă-a lui Van
Gogh.

Mă-mpiedic și mă bălbâi. Ies din metrou în
piață.

Vopsea Estului, slinoasă, mi-e umedă pe
față.

Sus, ca-ntr-un rug lasciv (fardat oricum cu
ruj),

Suflu-n elicea roză-a spumoasei Moulin
Rouge.

Frumos chiar și urātu-i. (Dar frumusețea ce
e? /

O doamnă stafidită iubită prin muzee).

În jur e-un șarm de chintă roială. Și mult
fum.

Iar Sena curge, curge în ochii mei de-acum.
Și cad (din nou!) în rimă, în «joc secund,
mai pur».

(Bonjour, tristesse! Can-canuri și vechi
iubiri, bonjour!).

Scriu scurt, pe șervețele. Iar în Lapin Agile
Invit bătrâna Artă la ultimul cadril.

Și ora este șapte, și ora este nouă,
Și timpul în oglinzi poartă o mască nouă.

Golit, paharu-mi pare un U rimbaldian...
Mă-nvăluie Parisul într-un parfum d'antan!
Paris, octombrie 2009

MIRAJ

Surâsul tău mai sapă-n mine gropi,
Și cărnii mele i se face frică
De sângele ce parcă o despică,
Iar mâinile îmi hohotesc prin plopi.

Dar cum Narcis se oglindește-n el –
Tu ningi în sine, ca polenu-n plante;
Și-orgoliul tău cel blond cu turle-nalte
Trezește lei în suflatu-mi de miel.

Atunci, magmă de fulger parcă-aș bea:
M-avânt pe marea dragostei tardivă
Cu nava beată-a sângelui-n derivă,

Înfiorat de-o ne-nțeleasă briză
Și-ademenit mereu de-aceeași stea:
Iluzia cu chip de Monalisă.

CONȘTIINȚA
CIREȘULUI

În seara aceasta poezia
scrie cu mine lozinci pentru lebede,
mă confundă cu trandafirul de geniu
cărui i s-a transplantat parfumul
în unghii
și-mi recomandă iarba în loc de lectură.

Dar cum prin valea de fum a oglinzii
păunii își deplâng frumusețea zadarnică,
aproape brutal cămașa speranței
începe să miroase a sudoare,
o molimă beethoveniană
îmi cosește deodată pianul

și-mi simt limba amară în gură
ca pe o crisalidă din care au zburat
toate cuvintele.

Constat în schimb, cu rușinoasă invidie,
că roua cade pe flori
fără a fi invocată,
că iarba răsare nu din dragoste pentru sine,
iar cireșii fără să aibă vreun
interes personal
dau în floare.

BARUL EVUL MEDIU

Deci m-au trădat și norii, și zăpada.
De-aceea trag zăvoarele la cer
Și ca un ultim, tragic cavalier,
Eu îmi înghit, c-un gest de-adio, spada.

Dau în arendă morile de vânt
Celor ce cred, mai cred, încă-n mistere,
Și-n schimb deschid la margini de cuvânt
Un bar de noapte cu scripcari și bere.

Acolo, în turnul-bar, care mi-e sediu,
Unde plâng patimi, grohăie viori,
Voi vinde, pe ascuns, până la zori

(Ca pe un drog, ca pe-un secret remediu
Pentru poeți, nebuni și visători)
În doze mici și pure, Evul Mediu.

FIOLA CU CIANURĂ

O, s-au răcit magnetii în natură
Și Dumnezeu e parcă-un frigider,
Și apa Stixului ne dă căldură
Când trece seara prin calorifer.

Un ins ciudat a prins pe arătură
Un albatros (e chiar al lui Baudelaire).
Îngerul trist căzut mai ieri din cer
E-acum un fel de cal în bătătură.

O, veac bolnav murind cu noi în gură!
O, îngeri ficși și fără de mister!
Și totuși, eu mai sufăr și mai sper,

Și moara mea de vânt e cea mai pură,
Iar poezia prinsă la rever
Mi-e poate chiar fiola cu cianură.

ÎNGERUL
DE MĂCELĂRIE

La fabrica de sticlă se fac zeii de sticlă
la fabrica de cherestea se fac îngeri
de rumeguș

Zilele trec – caravane-n deșert. De mult
am trecut de Epoca Luminilor,
de locomotiva cu aburi, de marii romantici
acum încotro, suflete de fier, mici
sufertașe aburind în mâna hazardului?
Iată-ne ajunși la capătul veacului
– vă salut
onorați cetățeni ai Nimicului
glorie vouă, viermi ai filozofiei
surâzătoare, apocalipsa ni se
uită în ochi

Zățuri și drojdie, mercur verde picură din
inima ta
mercur verde și păcură

Mănâncă-ți lacrimile, clown nenorocit
scuipă-ți ciroul din piept – am ajuns

E prea târziu să mai rostești cuvinte
e prea târziu să mai dai o erată
apleacă-ți spinarea, aruncă-ți cheile și
principiile
fii doar carne, biologie

Afară moara de vânt naște computerul
îngerul, din biserică,
se mută în măcelărie